

MEDLEMSBLAD

För Levälä Släktförening
Levälän Sukuseuran Jäsenlehti

ISSN 0359-877

No 26

Maj 2004

Ansvarig utgivare: Jan-Erik Levlin Flygkaptensgränd 4F 00200 Helsingfors tel: 09-679 439	Släktforskning Pär-Erik Levlin Edsbäcksv. 22 19135 Sollentuna, Sverige tel: 08-965 088	Huvudredaktör Henrik Romar Vestersundsgatan 5C12 68600 Jakobstad tel: 06-7233 773
--	--	---

Pekkalalaisserkut

Sukuseuramme serkukset, pekkaalalaisserkut (B 292 - B 347) kokoontuivat yhteiseen tutustumistilaisuuteen Kajaaniin lauantaina 3. toukokuuta 2003. Järjestelyistä vastasivat Tuomo (Toininpoika) Härkönen ja Rauni (Eilantytär) Salomaa-Peussa.

Paikalliseen hotelli Kajaaniin meitä serkuksia oli saapunut 22 sekä erikseen kutsuttuna Eila Pekkala (B 334). Lisäksi paikalla oli puolisoita, niin että kaikkiaan tilaisuudessa oli 34 henkeä..

Keskustelimme nykypäivän asioista ja muistelimme menneitä mm. vanhojen valokuvien kera. Pekkalat ovat innokkaita ja hyviä laulajia, tällä kertaa mukana tosi virtuoosija, joten eipä ihme, että laulut kajahtelivat komeasti. Eila Pekkanen syntymäpäivä oli lähellä, vuosia täyttymässä kunnioitettava määrä (89) ja kun muitakin päivänsankareita ilmaantui, oli onnittelulaulujen vuoro.

Maukkaan lounaan jälkeen keskustelimme myös sukuseuran asioista ja päätimme yksimielisesti esittää, että seuran hallitukseen Matti Keravuon tilalle valittaisiin Tuomo Härkönen. Tuomo antoikin suostumuksensa.

Hyvässä seurassa päivä kului joutuisasti ja niinpä päivällisen jälkeen olikin hyvästien aika. Osa serkuista jäi hotelliin yöksi ja siksi iltaa jatkettiin vielä pienemmällä porukalla ravintolassa. Orkesterin soitellessa tuttuja sävelmiä, aloitimme spontaanisti laulun ja niinhän siinä sitten kävi, että orkesteri kyseli mitä lauluja haluaisimme laulaa. Lauoimme koko illan orkesterin säestyksellä ja näin tältäkin osin yhteistyö pelasi.

Tilaisuuden kaikki järjestelyt onnistuivat erinomaisesti. Siitä kiitos Tuomolle ja Raunille.

Oli mukava tavata serkkuja, joita ei ollut nähnyt pitkiin aikoihin, muutamia jopa vuosikymmeniin. Mieluisten kokemusten myötä päätimme kokoontua vastaisuudessa vuosittain Seuraava tapaaminen on Kuopiossa lauantaina 15.5.2004. Kuopiolaiset serkkumme hoitavat järjestelyt. Tervetuloa.

Hyvää vuodenjatkoa kaikille!

Terveisin Mikko Puolanne

Våldsamma strejker i Colorado

Flera personer ur Levlinläkten sökte sig kring sekelskiftet 1900 till gruvorterna Cripple Creek och Victor i Colorado i USA. Där kom de att vara med om en dramatisk tid i den amerikanska fackföreningshistorien.

Efter en våldsam strejk 1901 hade gruvarbetarna i Colorado lyckats få avtal om åttatimmars arbetsdag. Sommaren 1903 gick andra grupper inom gruvarbetarfacket Western Federation of Miners ut i strejk för att få samma villkor.

Om de våldsamerheter som följde berättar jakobstadsförfattaren K-G Olin i sin bok Klippiga bergen. Med författarens tillstånd återges här ett litet utdrag ur boken.

Avtalet om åttatimmars arbetsdag hade inte innefattat arbetarna vid stampkvarnar och smältverk. Då dessa dessutom hade låga löner var de naturligtvis missnöjda med situationen. Sommaren 1903 gick de ut i strejk i Colorado Springs. Malmen som bearbetades där kom från närliggande Cripple Creek, som då var Colorados viktigaste gruvssamhälle. I sympati med de strejkande smältverksarbetarna lade även gruvarbetarna ner arbetet.

Till bilden hörde att en folkomröstning i Colorado hade gett klart utslag om att man genom lagstiftning ville begränsa arbetstiden till åtta timmar per dag. I omröstningen föll 72.980 för och 26.266 röster emot åttatimmarsdagen.

Colorados lagstiftande församling vägrade dock att anta lagen, något som tillskrevs ett flitigt lobbingsarbete från gruvbolagens sida. Det påstods också att förhållningen kostade arbetsgivarna en

tunna pengar i form av mutor till medlemmar ur delstatens lagstiftande församling.

”En av medlemmarna, som var så fattig att han ej kunde betala en liten grocery bill före strejken, köpte sig kort därpå ett stort stenhus”, rapporterade signaturen G.W.M. indignerat i immigranttidningen Finska Amerikanaren.

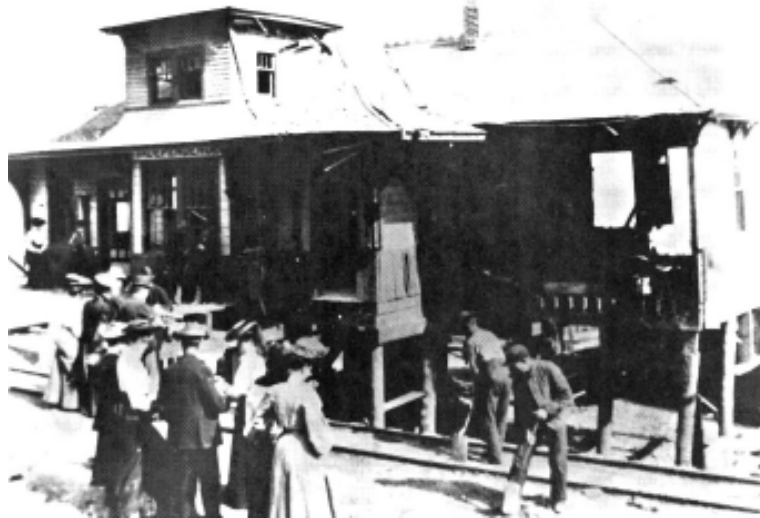
Efter att strejken brutit ut var det ovanligt tyst och stilla i Cripple Creek. Men vid ett tillfälle råkade strejkande och strejkbrytare i slagsmål, med ett par blåttiror som resultat. Vid ett annat tillfälle slängde en kvinna ut sin make som hade gått och blivit strejkbrytare.

Dessa två ”mordförsök” var tillräcklig orsak för att den arbetsgivarvänliga delstatsguvernören skulle sända trupper till Cripple Creek.

Detta trots att såväl lokalbefolkningen som stadens sheriffer protesterade mot tilltaget. Den 500 man starka styrkan skulle således upprätthålla ordningen, men i praktiken ställde de till med slagsmål och oreda.

Trots att undantagstillstånd inte råde i Cripple Creek lät den militäre befälhavaren general Sherman M. Bell arresteras strejkledarna och höll dem fängslade utan rättegång. Då stadens domare Seeds i ett utslag krävde att de fängslade skulle frigges, åtlyddes visserligen ordern, men de frigivna blev snabbt återarresterade.

Militären trakasserade också de fackföreningsaktiva på andra sätt och vräkte strejkande ur de hus som ägdes av bolaget. De vräkta måste sedan bosätta

I bombdådet vid järnvägsstationen i Independence nära Cripple Creek 1904 dödades 13 och skadades 26 strejkbrytare.

sig i tält som slogs upp på bergsslutningen. Signaturen G.W.M. kunde berätta om hur soldaterna brände ner en sjuklig fackföreningsmans hem. Inte nog med det, soldaterna stod sedan och flinande tittade på hur familjen förgäves försökte rädda sina ägodelar ur eldhavet.

Enligt rapportören hade arbetsgivarna bjudit löner på upptill 20 dollar per dag för att få strejkfronten att rämna. Bara ett fåtal hade nappat på erbjudandet och det handlade då om sådana som inte hade erfarenhet av gruvarbete. Arbetsgivaren försökte även värva strejkbrytare på andra orter.

Många av dem som lockades till Cripple Creek visste inte ens om att där pågick en strejk. Enligt rapportören "Kalle" i Finska Amerikanaren var det många av dem som anlände utifrån, som genast skrev in sig i fackföreningen och gick ut i strejk. Andra tvingades av militären att gå i arbete. Kalle varnade för att den som blev "scab" skulle bli utstött och föraktad av sina landsmän.

Enligt rapportören G.W.M. hade de finländare som hade lockats till Cripple Creek mangrant vägrat att gå i arbete då de upptäckte att de skulle bli scabs.

Försöket att värva strejkbrytare måste sannerligen anses som ett misslyckande.

I Minnesota och Michigan lyckades värvarna få cirka 150 man att ta anställning.

Detta med hjälp av att visa upp en tidning vars rubriker berättade att ingen strejk pågick i Cripple Creek. Arbetarna utlovades löner på 3?5 dollar för en åttatimmarsdag. Vidare skulle bolaget betala resan till arbetsplatsen. Den som inte var nöjd med arbetet skulle få hemresan betald. På vägen till Cripple Creek blev de värvade varse om att där verkligen pågick en strejk och många valde då att smita iväg. De som stannade kvar var huvudsakligen finländare och norrmän vilka inte kunde engelska. Bara ett fåtal av dem hade erfarenheter från gruvarbete.

Då strejkbrytarna anlände till Cripple Creek möttes de som väntat av en mycket fientlig atmosfär. De förföljdes i staden av skällsordet ”scabs”.

Situationen blev så hotfull att arbetsgivarna såg till att strejkbrytarna i framtiden skyddades av militären. Aderton av de värvade männen rymde den första natten. De sökte upp strejkhögkvarteret och skrev in sig i fackföreningen. De uppgav att de hade blivit vilseledda och att de inte hade någon som helst avsikt att bli strejkbrytare.

De av de värvade männen som fanns kvar ställdes av militären upp på led för att sättas i tvångsarbete. Finländaren Emil Peterson ropade då åt de andra att de inte skulle lyda, varpå han satte benen på ryggen. En löjtnant vid namn Hartung sköt ett skott efter den flyende finländaren, men missade lyckligtvis.

Under de tre följande dagarna rymde alla de som satts i tvångsarbete.

Fackföreningen betalade deras resor bort från Cripple Creek.

Rakt i strid med vad rapportörerna i Finska Amerikanaren påstod, besparades konflikten i Cripple Creek inte blodsdåd. En äldre timmerman på väg till arbetet i Golden Cycle-gruvan blev misshandlad och skjuten. Mirakulöst nog överlevde han och kunde berätta att överfallarna hade kallat honom ”scab”.

Skottlossning förekom vid flera tillfällen mellan strejkvakter och strejkbrytare. De strejkande saboterade i november ett järnvägsspår, vilket kunde ha lett till en katastrof om dådet inte hade upptäckts i tid. En explosion i en av gruvorna ledde till att två förmän miste livet. Arbetsgivarna anklagade de strejkande för sabotage medan facket påstod att olyckan hade inträffat då de två omkomna försökte arrangera en sprängning som skulle skyllas på de strejkande. I en annan olycka i Independence-gruvan dödades 15 strejkbrytare då en kabel brast. Det påstods att det handlade om sabotage.

Militären sattes in för att kväsa gruvarbetarnas strejk i Cripple Creek i Colorado.

Undantagstillstånd proklamerades i Cripple Creek i november 1903. Med stöd av detta kunde general Bell gå hårt åt de strejkandes ledare och under våren

1904 började strejkfronten svikta. Undantagstillståndet upphörde i februari och i april kallades militären bort från Cripple Creek. Allt tydde på att gruvfacket WFM obönhörligen höll på att förlora en strejk som kostat organisationen en halv miljon dollar. Ledaren Big Bill Haywood låg av förståeliga skäl illa till. Det är kanske förklaringen till det spektakulära våldsdåd som väntade.

Klockan två natten till den 6 juni tuffade ångloket upp mot den lilla järnvägsstationen vid Independence i närheten av Cripple Creek. Vid stationen väntade 27 strejkbrytare i månskensnatten på att få stiga på tåget och återvända hem efter nattskiftet i en av gruvorna. Då tåget närmade sig stationen lät lokomotivföraren visslan ljuda. Visslandet följdes av två våldsamma explosioner som totalförstörde järnvägsstationen. Strejkbrytarna slungades i den våldsamma explosionen i alla riktningar, i vissa fall

långa sträckor. Av de 27 strejkbrytarna som befann sig vid stationen avled tretton och sex fick allvarliga skador.

Bombdådet förorsakade omedelbart en våg av vrede. Under ett massmöte som hölls i gruvsamhället Victor utanför Cripple Creek samma eftermiddag utbröt ett slagsmål som övergick i skottlossning. I sammandrabbningen dödades två och skadades fem personer. Intermezzot följdes av att en pöbel gick bärsärkagång i fackföreningens hall. De uppretade människorna plundrade också stadens fackföreningsägda butik och lager. Flera hundra av de strejkande togs till fånga och sattes de följande dagarna ombord på tåg som förde bort dem. De förvisade tvingades av tågen på isolerade ställen ute i ödemarken långt borta från Cripple Creek.

WFM:s totala nederlag i strejken var ett faktum.

Fler medlemmar med på årsmötet.

Antalet medlemmar på föreningens årsmöte har sjunkit från år till år.

Från styrelsens sida hälsar vi därför alla välkomna till föreningens årsmöte som hålls på Byagården i Ytterjeppo söndagen den 18.5 klockan 13.00.

Just din närvaro är viktig för att upprätthålla föreningens verksamhet.

”Dammen stjalper”

Islossning i Nykarleby 1926

Stadsborna, som förgäves väntat på elektriskt ljus under vintern, tröstade sig med att dagarna nu blev ljusare, då skymningen inträdde först klockan 8 på kvällen. ”Det elektriska ljuset, d.v.s. mörkret, kan snart undvaras,” skriver seminariedirektorn och tillika kåsören K.J. Hagfors den 3 april 1926.

Vintern hade varit kall och snörik. Man väntade öppet vatten omkring den 1 maj, men misstänkte, att den stora dammen skulle hindra vårfloden i dess lopp, så att den i gång varande ”ljuskvarnen” [Stadskvarnen där stadens första kraftverk var inrymt.] stannade, varvid staden skulle försänkas i mörker. Det höga kraftverkshuset ansågs vara fult och skulle fördärva utsikten mot ån från Kyrkogatan. Man ansåg dock att detta ej gjorde så mycket, om det annars höll, vad det lovade och ej spolades bort av vårfloden.

Det hade varit tyst kring bygget under vintern, men nu hade arbetet börjat på nytt. ”Kurre” hade i början av april besett det ”storartade maskineri”, som inmonterats under vintern mellan de väldiga stenmurarna. Åtskilligt fattades ännu, men man hade försäkrat, att det elektriska ljuset skulle stråla ut från kraftverket den 1 aug. Under sommaren skulle transformatorerna uppställas och de gamla ledningarna kopplas till det nya el. verket. Det hela beräknades mycket riktigt kosta c:a 2 1/2 miljon mk — ”en väldig summa för Nykarleby”. Vid högt

vattenstånd skulle kraftverket ge 450 och vid lågt 250 hkr, medan den dåvarande kvarnen utvecklade 45 hkr.

Allt såg sålunda relativt förhoppningsfullt ut för kraftverket, ”allas vår ögonsten”, bara man beväpnade sig med tålmod. Men nu kom den av Hagfors och flera andra, ”mera insiktsfulla stadsbor”, anade katastrofen.

Islossningen i älven blev svårare än vanligt. Den begynte tämligen plötsligt sista veckan i april. Vattenståndet hade hastigt ökat genom nederbörden och den därpå följande värmen. Fredagen den 23 april sköt forsen ovanom Storbron, varefter isen småningom vid Nybroforsen packade sig mot de därstädes nyuppförda dammpelarna. Till följd av denna uppdämning steg vattnet till ovanlig höjd och var onsdag f.m. 4 meter över medelvattenståndet i älven. Påfrestningen vid dammbyggnaden var enorm. På onsdag e.m. lyckades man genom dynamitsprängning splittra de hindrande större isflaken och bana väg för packisen, som med ens frigjorde forsen och omedelbart fortsatte till vattnet nedanom Nälön.

Islossningen följdes denna vår med större intresse än vanligt av stadsborna: Skulle dammen hålla? En talrik åskådarskara kantade älvstranden och iakttog med spänning ispackningen vid dammbyggnaden. En och annan gav sig även ut på byggställningarna och olyckstillbud förekom. Vid ovannämnda isgång störtade sålunda en seminarist handlöst ned i den brusande flottningsrännan och fördes med isblocken i ilande fart nedåt Smeds-

backastranden, där han dock lyckades taga sig oskadd i land.

Isdammarna vid Jeppo, Forsby fors och Rajån, Lappo och Kauhava stod ännu. Från Jeppo rapporterades samma onsdag en våldsamt islossning. Två mäktiga ispackningar hade bildat sig vid Vuoskoski och vid spinneriet, där de tornade upp sig till formliga isberg. Tre fjärdedelar av det s.k. Långnäset låg under vatten. Vattnet hade inträngt i spinneriets maskinrum. Dynamit-sprängningar företogs under tre dygn. Faran för de över älven ledande broarna samt för spinneriet blev dock allt mera överhängande och onsdag e.m. anhölls telegrafiskt om militärhjälp från Vasa. På kvällen avgick en bil med sprängämnen från Nykarleby, men den måste vända om vid Haralden, där vattnet stigit häftigt och översvämmat landsvägen och fälten närmast stranden.

Tidigt torsdag morgon den 29 april 06.30-tiden väcktes stadens invånare av klämtningar i kyrkklockorna. Isdammarna i Jeppo hade äntligen brustit 00.30-tiden på natten och under nattens lopp hade isen samlat sig vid Forsby 1 1/2 km söder om staden. Där stötte den på den ännu till stor del kvarliggande Rajå-isen. I arla morgonstunden samlades nu vid Rajån så gott som hela stadens befolkning. Skolorna fick förmiddagslov. Anhopningen av ismassorna i den smala forsens vid Forsby var överväldigande. Ismassorna höjde sig avsevärt högre än de höga älvstränderna. Vid Forsbacka hade isen tornat sig i meterhöga vallar, och om de skulle komma obrutna i stadsforsen, skulle de fört allt med sig, i främsta rummet Stora bron, sedan dammen och kraftverket m.m.

Dynamitsprängningarna vidtog omedelbart under byggmästare Kamis' ledning och isen rörde något på sig. Isblock av

imponerande dimensioner, sköt upp på stränderna. Ända från Härmä hade sex man med hästar på landshövdingens order åtföljt isen på dess färd för att verkställa sprängningar vid inträffande stockningar. Sprängningarna fortsatte tills dynamiten tog slut fram på förmiddagen. Man beredde sig nu på det värsta.

Vid 16.30-tiden brast äntligen isförädningen och isen fortsatte, splittrad i ofarliga stycken, genom stadsforsen bortåt åmynningen, dit isanhopningen nedanom Ragnörn redan kl. 15-tiden dragit i väg. En stor åskådarmassa kantade bro och stränder. ”Stora bron darrade knappt för ismassornas tryck, människornas oro lade sig. Och nu brusar forsen som Imatra, då vattnet störtar sig över den nybyggda dammen.”

I Jeppo hade kistorna på båda broarna blivit illa ramponerade. Torsdag morgon hade någon norrifrån kommande landsbo spritt ut, att stora bron i Nykarleby gått all världens väg och att stadsborna anhöll om hjälp. Ett antal Jeppobor ryckte ut för att finna att alltsammans var falskt alarm.

Landsvägen Nykarleby-Jeppo stod flerstädes under vatten, och trafiken var omöjliggjord längs östra älvstranden. Stora isstycken låg uppkastade invid och på vägen. Tack vare de energiska sprängningarna hade dock stora skador på landsväg, fält och byggnader undvikits.

Kraftverkets dammbyggnad hade sålunda med heder bestått provet under själva islossningen.

Hagfors skriver den 2 maj, att ett under

skett. ”Den 18 april hade vi full vinter med famnshöga drivor och metertjock is, den 28 april gick isen ur ån, tack vare välvillig hjälp av byggmästare Kamis och dynamit ... Jag kan förstå, att byggmästarn var lite rädd för dammbyggnaden och den nya kraftstationen, men de bestodo hållfasthetsprovet på ett lysande sätt. Det var kanske en lycka, att byggnaderna strax fingo genomgå den hårdaste påfrestning, ty sen veta alla att de hålla och att verket hedrar mästaren ...”

Faran var dock ej över utan växte oavbrutet på grund av vattnets underminerande krafter. En vecka senare kom katastrofen. Onsdagen den 5 maj kl. 17-tiden spred sig i staden ryktet, att dammen vid Nybroforsen plötsligt brustit. Två av de tjocka betongpelarna närmast seminariestranden hade störtat, landfästena var avslitna och illa åtgångna.

”Kurre” gör ett P.S. till sitt tidigare citerade värkåseri: ”Då jag läser korrektur till denna krönika, ser jag, att folk springer ned mot ån. Den stora dammbyggnaden, vår stolthet och glädje, har till en del ramponerats. Landfästet mot seminariet är ödelagt och ungefär en fjärdedel av dammen. Den motstod isens tryck, men vattnet har underminerat grunden. Skall alltsammans gå??” Han tillägger: ”Vi äro inte födda att göra affärer. Det är bäst, att vi bygga luftslott. De kosta inte så mycket, om de ramla.”

Orsaken till olyckan ansågs i själva verket vara den, att de nedstörtande vattenmassorna bortspolat jordlagren nedanför dammens tröskel vid västra älvstranden, där vattenhastigheten var störst och bottenens beskaffenhet lösast.

Den 5 m breda dammtröskeln bildade på dammens fallsida, d.v.s. norra sidan, en bred bottenplatta av betong, vars uppgift var att upptaga stötarna från det fallande vattnet och förhindra utgrävning. På grund av den abnormt häftiga vårfloden hade vattenmassorna emellertid till stor del kastat sig över bottenplattan och direkt på älvbotten. En förstärkning av denna med en stembeklädnad hann ej utföras till följd av vinterns tidiga inträde.

Under det följande dygnet föll vattnet avsevärt, varför några ytterligare skador ej var att befara enligt ”fackmän”, som efter olyckan inspekterade dammbyggnaden. Vattenmassan hade emellertid underminerat även en tredje dammpelare, och denna sänkte sig måndagen den 10 maj. För att om möjligt hindra vidare bortspolande av jordmassorna vidtogs omedelbart en del förebyggande arbeten. Krafthuset och de där inmonterade maskinerna, instrumenteringen m.m. hade ej skadats och tillvann sig de från olika orter tillstädeskomna fackmännens fulla erkännande.

Ingenjörsfirman Palmberg, som på uppdrag inspekterade olycksplatsen, berättades hava ansett själva grunden för dammen fullt tillförlitlig.

Artikeln kan också läsas på Internetadressen:

<http://www.nykarlebyvyer.nu/SIDOR/Index1.htm>

Erik Birck (1988) Nykarleby stads historia del III, sid 516—518.

ADRESSFÖRÄNDRINGAR

Adressförändringar kan sändas till föreningens sekreterare under adress:

Christer Levlin

Fullmänen 1 A 8

02210 ESBO

Eller per e-post

christer.levlin@jippii.fi

Medlemsavgift för år 2003

Medlemsavgiften för innevarande år är i Finland 4 Euro, i Sverige 35 Skr, och den bör betalas med bifogade bankgiro senast 01.05.2004.

I Sverige kan årsavgiften betalas över postgirot till Levälä Släktförening Postgirokonto nr 439 21 48-5

FÅA och emigrantrutten Hangö-Köpenhamn Hull

I början av 1800-talet dominerades näringslivet i svenska Österbotten till stora delar av lantbruk. Under senare delen av seklet förändrades samhället och befolkningen i svenska Österbotten nästan fördubblades på 50 år. Det blev allt svårare för speciellt de unga att få arbete och utkomst. De nya ångfartygen minskade också behovet av skeppsbyggnad och tjäreexport.

Industrialiseringen som representerades av järnvägar, sågar och industrier kom långsamt igång i Österbotten. Hemmanen hade genom skiften och delningar blivit så små att de började bli olönsamma, det skedde en tredubbling av antalet torpare och backstugusittare från 1815 till 1875. Redan 1867 skrev J.V Snellman ”Österbotten måste få industrier och hantverkare eller befolkningen blir tvungen att emigrera”.

Snellman fick rätt, under slutet av 1800-talet fick Österbotten uppleva en stor emigration. Det som fordrades var tillgång till ett billigt och bekvämt transportsätt. Två faktorer var av avgörande betydelse för emigrationen: järnvägen som öppnades 1883 till Vasa och 1885 till Gamlakarleby samt grundandet av Finska Ångbåts Aktiebolaget 1883.

Emigrationen kom att bli massiv. Under åren 1870 till 1914 emigrerade 58.441 personer från svenska Österbotten. Antalet skall ses i relation hela befolkningen i regionen som 1910 uppgick till 129.712 personer. Av dem som emigrerade beräknas 25-30% ha återvänt till hemlandet.

År 1883 grundades rederiet Finska Ångfartygs Aktiebolaget (F.Å.A.) främst med tanke på linjetrafiken till England.

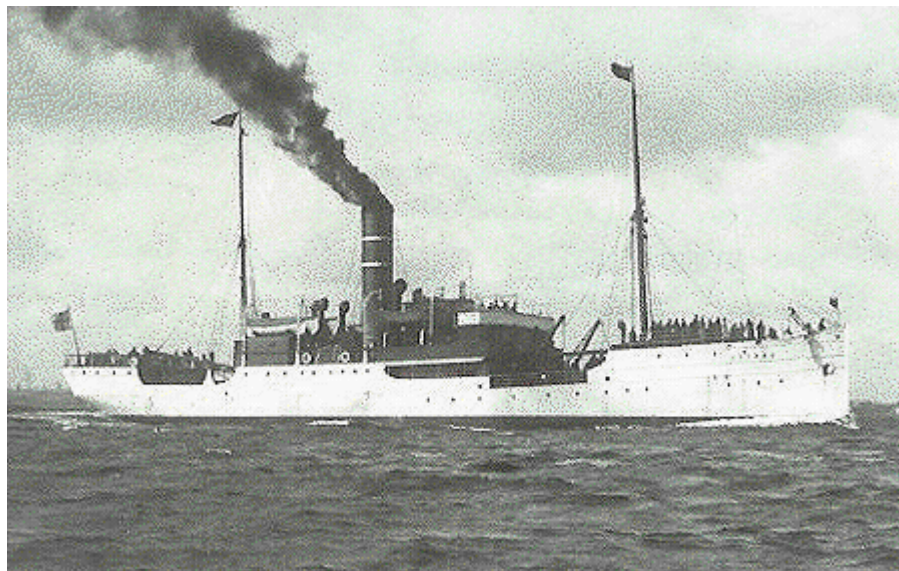
Rederiet blev snart ledande på fraktmarknaden i Finland. Sitt första fartyg, det nybyggda fraktfartyget s/s Sirius, satte rederiet i trafik i maj år 1884.

År 1890 fick Finland sin första isbrytare och tiden var mogen för att öppna en året runt linje från Hangö till England. I december beställde F.Å.A. två isförstärkta passagerarfartyg. Staten ställde upp med ett räntefritt lån som F.Å.A. inte behövde betala tillbaka, då rederiet förband sig att i tio år sköta trafiken mellan Hangö och Hull i England.

Den 12 september 1891 erhöll F.Å.A. sitt första passagerarfartyg, s/s Urania som var speciellt konstruerat för emigrant- och smörtrafiken mellan Finland och England. Bara en månad senare, den 12 oktober 1891, erhöll rederiet sin följande emigrantbåt, s/s Astraea. Båda fartygen sattes in på linjen Hangö - Köpenhamn - Hull. De tog vardera 22 passagerare i I klass, 34 i II klass och 186 emigranter i III klass samt ca 1000 ton last.

För att säkra trafiken på den nya emigrantlinjen Hangö - Köpenhamn - Hull skrev F.Å.A. kontrakt med flera av de stora atlantrederierna och bildade ett nätverk av agenter runt om i landet. Rederierna, bl.a. tyska Norddeutscher Lloyd, som hittills dominerat emigrantrafiken på linjen Hangö - Stockholm, blev snabbt utslagna. Därefter hade F.Å.A. så gott som monopol på all emigrantrafik från Finland.

Det enda egentliga försöket att bryta monolet var Ångfartygs Ab Nord, ägt främst av Åbointressenter med Victor Ek som verkställande direktör. F.Å.A. förlorade nu kampen om statsstödet för trafiken till England för de följande tio åren

S/S Astrea

till Ångfartygs Ab Nord, som i januari 1903 satte in det kombinerade passagerar- och fraktfartyget s/s Nord I mellan Hangö och England. Ca en månad senare kom systerfartyget s/s Nord II och i juni samma år kom ännu ett systerfartyg s/s Nord III. Fartygen trafikerade mellan Hangö och Newcastle samt Grimsby i England och anlöpte Köpenhamn på vägen. Lasten till England bestod främst av smör.

Ett priskrig hade utbrutit i atlanttrafiken mellan Cunard Lines och de övriga rederierna och spreds nu till trafiken mellan Finland och England. Ångfartygs Ab Nord sänkte priset för resan från Finland till Amerika till 100 mark per passagerare och F.Å.A. svarade med att sänka priset till 79 mark. Både F.Å.A. och Nord gjorde stora förluster på trafiken, vilket ledde till att F.Å.A. den 26.10.1904 köpte hela aktiestocken i Ångfartygs Ab Nord. Samtidigt övertog F.Å.A. Nord's statsstöd för linjen. De nyinköpta fartygen lades upp i England och såldes följande år till utländska redare. Andra rederier som försökte ta sig in på marknaden var

Scandinavien-Amerika Linien år 1899 och Bore, som år 1902 erbjöd emigranterna ruten Åbo - Stockholm - Göteborg - Hull - Liverpool. Största delen av emigranterna som F.Å.A. transporterade reste via Hull. En del, i synnerhet under senare år, reste via Köpenhamn eller Bremen.

Under åren 1891 till 1924 transporterade FÅA 417.015 emigranter, av dem kom 319.083 från Finland. Det största antalet emigranter förekom åren 1909-1911 då 67.939 personer emigrerade med FÅA:s båtar

I och med att USA kvoterade immigrationen 1924 till 471 finländare per år i kombination med en ökning av tillgången på arbete i Finland var toppen på emigrationen passerad. En viss emigration fortsatte till Kanada tills också de Kanadensiska myndigheterna införde kvoter år 1930. Depressionen på 1930-talet blev slutet på massmigrationen från Finland till Nya Världen.

Medlemsavgiften

Eftersom det förefaller att finnas en viss osäkerhet angående betalningen av medlemsavgiften vill vi från styrelsens sida att:

I Finland betalas medlemsavgiften in med det inbetalningskort som bifogas Medlemsbladet. Observera att eventuella meddelanden på inbetalningskortet **inte** kommer Släktföreningen tillhanda.

Medlemsavgiften kan betalas in från vilken bank som helst även om Släktföreningens konto finns på Sampo. Bankerna fömedlar betalningen till rätt konto.

Ange alltid referensnumret när du själv betalar avgiften, utan referensnummer har kassören svårt att avgöra vem som betalt sin medlemsavgift.

I Sverige kan årsavgiften betalas över postgirot till Levälä Släktförening

Postgirokonto nr 439 21 48-5. Postgirokontot finns också antecknat på giroblanketten som bifogas Medlemsbladet.

Styrelsen

Förnyad släktbok

Pär-Erik har uppdaterat första boken i serien om Levälä-släkten. Boken (Levälä släkten del 1, andra upplagan). Boken finns till salu hos följande personer:

Helsingfors-Esbo-Vanda: Christer Levlin

Jakobstad: Jan Ehnvall, tel. 06-723 7725

Ytterjeppo: A-M. Andersson, Forsby byaväg 26, tel. 06-722 0383

Jeppo: Helge Bergman, tel. 06-764 2568

Sverige: Pär-Erik Levlin.

Pris: i Finland 140 mk
i Sverige 210 Sek

MEDLEMSAVGIFTEN

Medlemsavgiften för innevarande år är i Finland • 4, I Sverige 35 SEK, och den bör betalas med bifogade bankgiro senast 01.05.2004.

Vid betalning i annat land än Finland gäller:

IBAN FI1156718220005946.
Swift: OKOYFIHH

JÄSENMAKSU

Kuluvan vuoden jäsenmaksu on Suomessa • 4 ja Ruotsissa 35 SEK., jäsen tulisi olla maksettuna 01.05.2004 mennessä oheistetulla pankkisiirrolla.

Jos maksu suoritetaan muualla kuin Suomessa on myös käytettävä seuraavat tiedot:

IBAN FI1156718220005946.
Swift: OKOYFIHH

Familjenotiser

Döda kuolleita

Kustaa Villiam Koskela (Tab. G 676) kuollut Lovissassa 12.1.2000.

Kyllikki Koskela (Tab. G 676) kuollut Lovissassa 27.3.2000.

Födda Syntyneitä

Hannu Tapani Kangas, s. 3.10.1966 Nurmossa. Vanhemmat Kaija ja Olavi Kangas (Tab. G 679). Puoliso Seija Marita Martikkala, s. 11.2.1966. Hannu on upseeri ja asuu Lahdessa.

Lapset:

Miia Carita Kangas, s. 30.7.1991, Kankaanpää

Petra Kaarina Kangas, s. 14.4.1994, Kankaanpää

Kari Kustaa Kangas, s. 5.1.1975 Nurmossa. Vanhemmat Kaija ja Olavi Kangas (Tab. G 679). Kari asuu kihlattunsa Minna Öhmannin kanssa, s. 27.6.1976 Saarijärvi, avoliitossa Nurmossa. Kari on koristeveistäjä ja taiteilija.

Mikko Tuomas Lilja, syntynyt Nivalassa 11.2.1976. Vanhemmat Esa ja Anja Lilja, os. Koskela (Tab. G 680). Vihitty Kälviällä 25.7.1998 Ulla Susanna Petterssonin kanssa. Ullan vanhemmat Heikki ja Kerttu Pettersson. Mikko on ekonomi ja Ulla agronomi. Perhe asuu Espoossa.

Lapset:

Tuomas Alfred s. 1.5.2000 Helsingissä.

Harri Olavi Kangas, s. 31.8.1963 Seinäjoki. Vanhemmat. Olavi ja Kaija Kangas (tab. G 679). 1. puoliso Kirsi-Marja Mäki-Valkama, s. 25.11.1962 Nurmo. 2. Puoliso Katri Pirjetta Lehtonen, s. 8.10.1965 Helsingissä. Harri on ryhmäpäällikkönä Nokiassa ja Kati on lentoemäntä. Perhe asuu Helsingissä.

Lapset:

Siinto Johannes Wilhelm, s. 24.1.1987 Irja Susanna Emilia, s. 25.7.1989.

Sanna Natalia Pirjetta, s. 23.6.1994.

Jani Olavi Artturi, s. 29.12.1996.

LEVÄLÄNSUKUSEURAN VUOSIKOKOUS

Sukuseuran varsinainen vuosikokous pidetään Ytterjepon Byahemmetillä sunnuntaina 18 toukokuuta 2003 klo 13.00.

LEVÄLÄSLÄKTFÖRENINGENS ÅRSMÖTE

Föreningens årsmöte hålles på Byahemmet i Ytterjeppo söndagen den 18 maj 2003 kl 13.00.

Släktföreningen

Intressanta länkar

Ett par av artiklarna i detta nummer har hämtats från Internet. De är tagna från sidor som innehåller material som säkert intresserar många läsare.

Den första sidan som behandlar Nykarlebytrakten i ord och bild är www.nykarlebyvyer.nu.

På <http://finlander.eget.net> hittas material om finländare i USA och Kanada. Finlander forum är kanske främst avsedd för släktforskare men också andra kan hitta intressant material där.

På <http://sfhs.eget.net> finns en stor samling av artiklar som berör finlandssvenskar i USA. Bland annat delar av artikeln om FÅA har hämtats härifrån.

Om du känner till hemsidor med intressant material angående släktforskning i allmänhet och Levälä-släkten i synnerhet kan du kontakta mig så sprider vi informationen.

Hemsida

I förra numret av Medlemsbladet skrev jag om en eventuell hemsida för föreningen. Styrelsen har fattat principbeslut att utreda kostnader och förverkligande av en sådan hemsida.

Böcker på CD

Inskanningen av släktböckerna och överföringen till CD borde ha varit klar. Tyvärr har arbetet krävt mera tid än beräknat men det är på gång.

På CD finns för närvarande Bårs-

släkten, Släkten Levelius, Levälä- släkten del 1, andra upplagan samt Levälä-släkten del 1,2. Största delen av arbetet är således gjort.

Filerna finns lagrade i Word-format, PDF-format och RTF-format.

Mera material till Medlemsbladet

I ett par nummer av Medlemsbladet har jag efterlyst flera bidrag med material som beör Levälä släkten. Jag har fått in lite material och tackar för dem men fortfarande vill jag ha just din hjälp med artiklar.

Jag har några konkreta förslag till spalter som kunde återkomma i flera nummer:

1) Introduktionskurs i släktforskning. Beskriv kort hur just du arbetar, var ni hittar era uppgifter problem och felkällor osv.

2) Datorn i släktforskningen, aktiva forskare kan ge vinkar om program de använder, eventuella linkar på Internet, diskussionsforum osv.

3) Spalt med en kort beskrivning av en förfader, korta berättelser kring personen gärna med foto om det är möjligt. Här kan också ingå hågkomster från barn-domsmiljöer, gårdsgrupper samt de förändringar dessa genomgått.

Föreningens finska grenar bör aktiveras så att vi också därifrån kunde få in material, samma gäller för släkten i USA.

Du kan kontakta mig per brev, telefon (050-358 29 39) eller e-post henrik.romar@multi.fi

VERKSAMHETSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2003

Släktföreningens styrelse för år 2003 har bestått av följande personer:

Jan-Erik Levlin	ordförande
Ann-Mari Andersson	
Helge Bergman	viceordförande
Gun Inborr	kassör
Matti Keravuo	
Helena Kronqvist	
Christer Levlin	sekreterare
Leo Hedenstam	
Henrik Romar	
Tuula Åhman	

Henrik Romar har sedan 1996 fungerat som huvudredaktör för föreningens medlemsblad.

Föreningens årsmöte hölls i Byahemmet i Ytterjeppo 18.05.2003. Vid årsmötet omvaldes ordförande Jan-Erik Levlin samt styrelsemedlemmarna Helena Kronqvist och Christer Levlin. Matti Keravuo hade undanbett sig återval och i stället för honom valdes Tuomo Härkönen. Årsavgiften för år 2004 fastslogs till fyra Euro (4 Euro), i Sverige trettiofem kronor (SEK 35), samt på annat håll i världen USD 5.

Då föreningens medlemsavgift, som var • 4 eller SEK 35 för 2003 har erlagts av ca 620 medlemmar, kan föreningens ekonomi vid utgången av 2003 beskrivas på följande sätt:

Årsmöte

Föreningens årsmöte hålles på Byahemmet i Ytterjeppo söndagen den 16 maj 2004 kl 13.00.

. Vid mötet behandlas de ärenden som nämnts i § 15 i föreningens stadgar.

Intäkter

- intäkter i Finland	2.003,32 •
- intäkter i Sverige, SEK 1.802	<u>193,90 •</u> 2.197,22 •

Utgifter

- utgifter i Finland	1.955,81 •
- utgifter i Sverige SEK 310	<u>33,36 •</u> 1.989,17 •

Banksaldo 31.12.2003

- i Finland	3.821,69 •
- i Sverige SEK 2.153	<u>231,56 •</u> 3.859,29 •

Föreningen disponerar alltså vid utgången av år 2003 ett kapital på ca 3.859,29 Euro.

Styrelsen

Adressförändringar

Adressförändringar kan sändas till föreningens sekreterare under adress:

Christer Levlin
Fullmånen 1 A 8
02210 ESBO
Eller per e-post
christer.levlin@jippii.fi

OBS! Eventuella meddelanden som skrivs in på bangiroblanketten når **INTE** mottagaren.

VUOSIKERTOMUS VUODELTA 2003

Levälän Sukuseuran hallituksen ovat muodostaneet seuraavat henkilöt:

Jan-Erik Levlin puheenjohtaja
Ann-Mari Andersson
Helge Bergman varapuheenjohtaja
Gun Inborr rahastonhoitaja
Matti Keravuo
Helena Kronqvist
Christer Levlin sihteeri
Leo Hedenstam
Henrik Romar
Tuula Åhman

Henrik Romar on vuodesta 1996 lähtien hoitanut seuran jäsenlehden päätoimittajan tehtävää.

Seuran vuosikokous pidettiin Ytterjeppon Byahemmetilla 18.05.2003. Erovuorossa olleet puheenjohtaja Jan-Erik Levlin sekä hallituksen jäsenet Helena Kronqvist ja Christer Levlin valittiin uudellen. Matti Keravuon tilalle valittiin Tuomo Härkönen

Vuoden 2003 jäsenmaksuksi kokous määräsi neljä Euroa (•4), Ruotsissa kolmekymmentäviisi kruunua (SEK 35), ja muualla maailmassa USD 5.

Vuoden 2003 jäsenmaksun, joka myös oli • 4 tai SEK 35, on maksanut n. 620 jäsentä. Tämän perusteella seuran talous näyttää vuoden 2003 päättyessä seuraavanlaiselta:

Vuosikokous

Sukuseuran varsinainen vuosikokous pidetään Ytterjeppon Byahemmetillä sunnuntaina 16 toukokuuta 2004 klo 13.00.

Kokouksessa käsitellään seuran sääntöjen 15 §:ssä mainitut asiat.

Tulot

- Suomessa 2.003,32 •
- Ruotsissa SEK 1.802 193,90 •
2.197,22 •

Menot

- Suomessa 1.955,81 •
- Ruotsissa SEK 310 33,36 •
1.989,17 •

Pankkisaatavat 31.12.2003

- Suomessa 3.626,73 Euro
- Ruotsissa SEK 560 231,25 Euro
3.858,29 Euro

Seuran pääoma on siis vuoden 2003 päättyessä n. 3.859,29 Euroa.

Hallitus

OSOITTEENMUUTOKSET

Osoitteenmuutokset voi lähettää seuran sihteerille osoitteella:

Christer Levlin
Täysikuu 1 A 8
02210 ESPOO
Tai sähköpostilla
christer.levlin@jippii.fi

HUOM! Mahdollisesti pankkisiirtoon laittamanne iloitukset **eivät** saavuta vastaanottajaa.